

CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i Cabinet

Dyddiad y Cyfarfod:	9 Ionawr, 2018
Aelod Cabinet:	Y Cyngorydd Dilwyn Morgan Aelod Cabinet Plant a Chefnogi Teuluoedd
Swyddog Cyswllt:	Morwena Edwards, Cyfarwyddwr Corfforaethol
Rhif Ffôn Cyswllt:	01286 679468
Teitl yr Eitem:	Adroddiad Perfformiad Plant a Chefnogi Teuluoedd

1. CYFLWYNIAD

- 1.1. Pwrpas yr adroddiad yma yw i'ch diweddarau ar berfformiad y maes rwy'n gyfrifol amdano fel Aelod Cabinet Plant a Chefnogi Teuluoedd. Bydd hyn yn cynnwys amlinellu'r diweddaraf gyda'r addewidion yn y Cynllun Strategol; lle mae'r mesurau perfformiad arni; a'r diweddaraf o ran cynlluniau arbedion.
- 1.2. Byddwn yn eich atgoffa fod yr holl faterion eisoes wedi bod yn destun trafodaeth ac wedi eu craffu mewn cyfarfodydd o'r timau rheoli perthnasol, oedd hefyd yn cynnwys cynrychiolaeth o'r pwyllgor craffu.
- 1.3. Ar y cyfan, rwy'n fodlon gyda pherfformiad y mwyafrif o'r prosiectau a'r mesurau rwy'n gyfrifol amdanynt. Fel rwyf wedi adrodd yn flaenorol, mae nifer o'r mesuryddion perfformiad y maes plant yn cynrychioli cynnydd cyffredinol mewn pwysau gwaith o ganlyniad i niferoedd uchel o blant mewn gofal.

2. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

- 2.1. Derbyn a nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad.

3. RHESYMAU DROS ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

- 3.1. Er mwyn sicrhau rheoli perfformiad effeithiol a'n bod yn ymateb yn rhagweithiol i'r angen i fod yn cyflawni arbedion effeithlonrwydd yn unol â'r disgwyl.

4. PROSIECTAU'R CYNLLUN STRATEGOL

4.1. P8 - Rhaglen Ymyrraeth Gynnar/Ataliol ar gyfer grwpiau o blant a phobl ifanc bregus Gwynedd.

- 4.2 Fel yr wyf eisoes wedi adrodd i'r Cabinet mae'r Adran Plant a Cefnogi Teuluoedd yn wynebu cyfnod cyffrous wrth ddylunio gwasanaethu addas i'r dyfodol. Mae'r Strategaeth Cefnogi Teuluoedd wedi cael ei adnabod fel rhaglen blaenoriaeth ac i'w chynnwys yng Nghynllun y Cyngor 2018 ymlaen. Bydd y strategaeth yn ein harwain i drawsnewid meysydd traddodiadol o ddarparu gwasanaethau cymdeithasol i blant a theuluoedd. Bydd yn sicrhau ein bod yn cynnig ymyrraeth gynnar ac yn gwneud gwahaniaeth wrth fynd i'r afael a phroblemau cyn iddynt waethygu

- 4.3 Mae'r rhaglen gyfredol Teuluoedd yn Gyntaf yn dod i ben diwedd Mawrth, ac mae'r adran felly wedi bod yn gweithio ar ail gomisiynu rhaglen o'r newydd. Bydd y rhaglen yma i'r dyfodol yn rhan o'r strategaeth ehangach cefnogi teuluoedd. Bu imi adrodd yn fy adroddiad diwethaf bod ymgynghorydd annibynnol wedi ei gomisiynu i werthuso'r rhaglen gyfredol Teuluoedd yn Gyntaf yng Ngwynedd. Mae'r gwaith yma wedi ei gwblhau ac adroddiad cynhwysfawr wedi ei gyflwyno i'r Adran oedd yn amlinellu llwyddiannau'r ddarpariaeth dros gyfnod y rhaglen yn ogystal ag adnabod modelau o ymarfer da ac adnabod cyfleodd ar gyfer rhaglen i'r dyfodol yn unol â blaenoriaethau Llywodraeth Cymru a gofynion lleol Gwynedd.

- 4.3 Bu cyfarfod diwedd Rhagfyr yn dod a darparwyr a'r Cyngor at ei gilydd i drafod bwriad y Cynllun Newydd. Mae proses tendro yn cael ei ddilyn ar hyn o bryd a bydd rhaglen newydd yn weithredol o'r 1af o Fawrth, 2018.

5. MESUR PERFFORMIAD

- 5.1 Mae'r Adran wedi yn ystod y misoedd diwethaf wedi bod yn gweithio ar ddatblygu pwrpasau i'w unedau a mesurau sydd yn mesur cynnydd yn erbyn eu pwrpasau. Cyflwynwyd eu pwrpasau yn ystod y cyfarfod herio perfformiad adrannol a calonogol iawn oedd gweld cymaint o gynnydd wedi ei wneud ers y tro diwethaf imi adrodd. Er bod peth gwaith pellach angen ei wneud gan yr Adran i finiogi eu pwrpasau ac i sicrhau bod y mesurau yn mesur y pethau cywir, rwyf yn falch iawn o gael adrodd bod yr Adran ar y trywydd cywir wrth ddatblygu mesurau sydd yn golygu rhywbeth i'w defnyddwyr gwasanaeth. Byddaf yn fy adroddiad nesaf mewn sefyllfa i rannu gyda chi rhai o'r mesurau yma.

- 5.2 Mae Llywodraeth Cymru wedi cadarnhau nad yw mesurau Aseidiadau **SOGS (Schedule of Growing Skills)** Dechrau'n Deg mwyach yn berthnasol. Mae'r uned fel rwyf eisoes wedi nodi, wrthi'n datblygu mesurau o'r newydd ac rwy'n hyderus bydd y rhain yn barod i'w cael eu cyflwyno yn fy adroddiad nesaf. Mae'r uned Dechrau'n Deg wedi buddsoddi mewn system rheoli gwybodaeth 'Capita'. Bydd y system yma yn helpu i adnabod anghenion addysgol a mesur cynnydd fydd yn arwain at wella trefniadau trosglwyddo plentyn o addysg Meithrin i Gynradd. Mae'r Uned yn adrodd bod y cydweithio gyda'r Adran Addysg wedi cynyddu yn ddiweddar.
- 5.3 Rwyf am ganolbwyntio ar y mesurau sydd yn achosi pryder imi ac i'r Adran. Mae'r Mesurau sydd yn gysylltiedig â Phlant Mewn Gofal, yn benodol y rhai Addysg ac lechyd yn annerbyniol yn fy marn. Mae'r materion yma wedi dod i'ch sylw yn flaenorol a gallaf gadarnhau eu bod wedi cael sylw mewn Cyfarfod Rhiantu Corfforaethol yn ddiweddar lle bu i'r Swyddogion Adolygu Annibynnol, hefyd gadarnhau eu pryder.
- 5.4 Fel mater o flaenoriaeth felly ac fel rhan o strategaeth Rhiantu Corfforaethol, mae grwpiau Tasg nawr wedi eu sefydlu i edrych ar y meysydd yma i sicrhau ein bod yn rhoi'r pwyslais angenrheidiol i Addysg ac lechyd ond hefyd yn sicrhau ein bod yn rhoi'r gefnogaeth gywir ar yr amser cywir i blant sydd yn ein gofal. Yn yr un modd a'r gwaith mae'r unedau yn ymgymryd wrth ddatblygu pwrpasau a mesurau ystyrion, byddaf yn disgwyl i'r grwpiau tasg datblygu mesurau priodol ar y cyd gyda'n partneriaid ac edrychaf ymlaen at gael cyflwyno'r rhain i chi. Roedd hi'n galonogol gweld swyddog o'r Adran Addysg yn y cyfarfod perfformiad sydd i mi yn dangos ymrwymiad trawsadrannol i'r agenda yma ac yng nghyd fynd a chyfeiriad hirdymor yr adran.
- 5.5 Mae'r Mesurau sydd yn ymwneud a Chynadleddau Amddiffyn Plant (**SCC21, SCC14, SCC34**) yn dangos peth dirywiad. Mae amryw o resymau am hyn ond mae'r Adran yn nodi bod diffyg ymrwymiad yr Heddlu i fynychu'r Cynadleddau Achos fel un rheswm. Mae hyn yn arwain at gyfarfodydd sydd heb 'Quarate'. Mae hyn yn achosi cryn bryder imi ac mae'r mater yma wedi cael eu huchafu gan y Pennaeth i'r Heddlu, er nad oes datrysiad boddhaol hyd at heddiw. Nid yw hyn yn fater unigryw i Wynedd ac mae trafodaethau yn digwydd ar lefel rhanbarthol i geisio herio gwell ymrwymiad. Byddaf yn cadw llygad ar y sefyllfa gan ei fod yn angenrheidiol bod yr Heddlu yn rhan o'r trafodaethau allweddol yma.
- 5.6 Mae'r Mesur Perfformiad **PMC 33 - Canran o blant sydd wedi cael 3 lleoliad neu mwy yn ystod y flwyddyn** yn gweld cynnydd. (cynnydd o 2 i 7 plentyn). Yn hanesyddol mae'r mesur perfformiad yma wedi bod yn perfformio orau yng Nghymru. Mae'r Adran yn adrodd bod genedigaeth o fewn ysbyty yn cael ei adrodd fel lleoliad cychwynnol ac mae hyn wedi cael dylanwad ar y ffigyrau. Ond yr her fwyaf sydd i'r Adran yw'r unigolion hynny sydd yn anodd iawn i'w lleoli oherwydd anghenion cymhleth a dwys, gan amlaf plant yn eu harddegau. Yn ystod y chwarter mae'r Adran wedi wynebu her o leoliadau yn torri lawr ar fyr rybudd a bod ceisio canfod lleoliadau i'r plant hyn gydag anghenion dwys a chymhleth yn anodd iawn. Nid yw'r sefyllfa yma yn unigryw i Wynedd ac mae'r mater wedi ei uchafu i'r Bwrdd Comisiynu Rhanbarthol. Mae bwriad i wneud darn o waith i edrych ar ddatrysiadau addas yn fwy lleol.
- 5.7 Am resymau tebyg gwelwn gynnydd yn y **Canran y plant sydd wedi profi mwy nag un newid ysgol yn ystod y flwyddyn (SCC002)**. Amlygodd yr Adran bod plant yn eu harddegau sydd gydag anghenion dwys a chymhleth lle mae ysgolion

lleol yn gweld hi'n anodd eu cynnal. Mewn sefyllfaoedd lle mae risgiau i unigolion wedi eu hamlygu, mae symud ysgol yn anrnod i ddiogelu. Un o'r pryderon sydd gan yr Adran yw symud plant yn all sirol. Wrth gwrs wrth symud i leoliadau all-sirol nid yw'n bosib ym mhob achos parhau i gynnis Addysg yn yr iaith Gymraeg ac mae hyn yn her mae'r adran yn pwysu a mesur yn gyson wrth ddod i benderfyniadau gorau i'r plentyn. Mae trafodaethau yn digwydd gyda'r Adran Addysg i baratoi pecynnau 'dysgu o bell' ar gyfer y plant yma fydd yn defnyddio technoleg gwybodaeth megis 'skype' a defnydd o ipads. Mae'n bwysig nodi yn ogystal, ar adegau mae symud lleoliadau yn digwydd am resymau positif ac yn arwain at ganlyniadau positif i'r plentyn.

- 5.8 Wrth drafod mesur perfformiad **PMC 35 (Canran o blant sydd wedi profi digartrefedd yn ystod y flwyddyn)**, gallaf gadarnhau bod yr unigolyn sydd wedi profi digartref dim mwyach yn ddiartref. Mae angen trafodaeth bellach gyda'r Adran Tai ynglŷn â'r gefnogaeth sydd ar gael i blant sydd yn gadael ein gofal. Mae'r Adran yn adrodd bod plant sydd yn gadael ein gofal yn gorfod cofrestru eu hunain yn ddiartref, fel yn yr achos penodol yma. Nid yw hyn yn gwneud unrhyw synnwyr i mi ac rwyf wedi gofyn am ddatrysiaid rhwng y ddwy Adran. Bydd Tai a'r gefnogaeth sydd yn cael ei gynnis i'r plant sydd yn ei gofal wrth droi yn oedolyn a gadael gofal yn cael sylw o fewn grwpiau Tasg y Panel Rhiantu Corfforaethol yn ogystal.

6. SEFYLLFA ARBEDION/ARIANNOL

- 6.1 Yn Ionawr 2014, cyflwynwyd adroddiad "Gwella Buddiannau trwy Drawsffurfio Gwasanaethau Plant" i'r Cabinet. Roedd yr adroddiad hwn yn rhagweld y gellid arbed cymaint â £3m dros gyfnod o flynyddoedd drwy leihau nifer y plant sydd mewn gofal ac adolygu'r ddarpariaeth breswyl. Er bod yr Adran yn ffyddiog fod y rhaglen waith sydd mewn lle er gwreiddu'r arbedion yn gweithio, maent erbyn hyn yn bryderus y gallasai'r nod fod wedi bod yn rhy uchelgeisiol. Yn y cyfarfod herio perfformiad ar 22 Tachwedd 2017 ac yn sgil disgwyliadau'r cynllun, cytunwyd bod angen i'r adran adolygu'r deilliannau ariannol hyd yma o'u cymharu â'r damcaniaethau gwreiddiol. Gallaf gadarnhau bod yr Adran y gweithio gyda'r Adran Gyllid er cyflwyno adroddiad buan i'r Cabinet er cymeradwyo unrhyw newidiadau i broffil a/neu swm yr arbedion oedd wedi eu rhagweld.
- 6.2 Mae cynlluniau 2017/18 yn ymestyniad o rai'r flwyddyn flaenorol ac yn ymwneud â'r maes lleoliadau plant mewn gofal. Mae pwysau cynyddol ar yr adran i leoli plant mewn lleoliadau drudfawr ac erbyn hyn, mae'r adran yn bryderus y gallasai'r nod ariannol fod wedi bod yn rhy uchel. Mae'n bwysig dwyn mewn cof bod yr anghenion gofal yn 2017/18 yn wahanol iawn i flynyddoedd cynharach ac yn llawer mwy costus. Mae lleoliadau yn cael eu craffu yn fanwl gan yr Adran ond mae'n debyg y bydd gorwariant yn cynyddu. Mae pryder am gytundebau gydag lechyd i gyd ariannu rhai lleoliadau pobl ifanc ac anghenion dwys.
- 6.3 Mae'r adroddiad ar Adolygiad Ail Chwarter o Gyllideb Refeniw 2017/18, gyflwynwyd i'r Cabinet ar 21 Tachwedd, yn awgrymu risg y bydd yr Adran yn gorwario'n sylweddol, ac yn argymhell i'r Adran gymryd camau gweithredu pendant i sicrhau rheolaeth o'u cyllideb erbyn 31 Mawrth 2018. Gallaf gadarnhau fy mod yn gweithio efo'r Adran er ceisio sicrhau hyn.

- 6.4 Nid yw'r sefyllfa o orwariant y cyfeirir ati uchod yn unigryw i Wynedd. Mae trafodaethau ar y gweill yn rhanbarthol i geisio dod i benderfyniad os oes angen datblygu lleoliadau lleol. Mae awydd rhanbarthol ac mae'r Bwrdd Comisiynu Rhanbarthol yn mynd i wneud darn o waith. Yn ogystal i hyn mae gwaith sgopio yn digwydd yn rhanbarthol i weld os oes angen darpariaeth 'mam a phlentyn' fydd eto yn cyfrannu at leihau costau ar awdurdodau lleol.

7. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

7.1. Dim i'w nodi.

8. UNRHYW YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWDYD CYN ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

8.1. Barn y Swyddogion Statudol:

i. Y Swyddog Monitro:

Er adrodd ar berfformiad, mae materion yn cael eu hamlygu yn yr adroddiad ynglyn a trefniadau Gwasanaethau Plant yn benodol sydd yn briodol i'w tynnu i sylw y Cabinet

ii. Y Pennaeth Cyllid:

Cadarnhaf fod y sylwadau yn rhan 6 o'r adroddiad yn adlewyrchiad teg o sefyllfa'r Adran Plant o ran gwireddu'r arbedion a chyd-destun cyllidebol. Bydd diweddariad i'r Cabinet ar y 16^{eg} o Ionawr ynglŷn a'r straen ar gyllideb adrannol 2017/18, ond cadarnhaf (fel dywedai rhan 6.4 o'r adroddiad) fod y tueddiad o gynnydd yn gyson ar draws y rhanbarth o ran yr angen i leoli mwy o blant mewn lleoliadau drud.

Yn ogystal â'r cynnydd anorfod mewn lleoliadau, nodaf fod rhan 6.1 o adroddiad yr Aelod Cabinet yn nodi pryder am swm arbedion roedd yr Adran Plant wedi rhagweld gyda'i prif gynllun arbedion, sef "Gwella Buddiannau trwy Drawsfurfio Gwasanaethau Plant". Deallaf fod yr Adran Plant ar ôl ond yn symud yn ei flaen gyda'r cynllun arbedion trawsffurfio yma, a bod hynny hefyd wedi cyfrannu at orwariant adrannol eleni.

Cytunaf ei fod yn flaenoriaeth i adnabod y deilliannau ariannol o'r cynllun arbedion trawsffurfio er mwyn i'r Cabinet ystyried yr angen i'r Adran Plant gyflwyno cynllun amgen i wireddu'r arbedion ariannol perthnasol i geisio cyflawni'r targed arbedion adrannol hanesyddol.

8.2. Barn yr Aelod Lleol:

Dim yn mater lleol.

8.3. Canlyniad Unrhyw Ymgynghoriad:

Dim i'w nodi.

Atodiadau:

Atodiad 1 Mesurau Perfformiad